

Druhy výzkumu - rozlišovací kritéria

1. míra obecnosti
2. vztah ke skutečnosti
3. paradigma
4. způsob využití
5. komplexnost objasňování
6. účelovost
7. prostředí
8. přístupy, metody
9. délka trvání
10. míra postižení předmětu
11. přístup, postup

Míra obecnosti

- **základní** – badatelský, cílem je obohatit vědění, řeší klíčové problémy
- **aplikovaný** – cílem je využití výsledků v praxi, řeší konkrétní problémy praxe

Vztah ke skutečnosti

- **teoretický** – využívá abstrakce, analýzy, syntézy, modelů atd., nepracuje s konkrétními daty
- **empirický/praktický** – spojení s praxí, realitou, exaktní metody, konkrétní poznatky

Paradigma

- **kvantitativní** – exaktní metody, ověřování hypotéz, statistické nástroje
- **kvalitativní** - popis, prožitek, postižení jedinečnosti, ..

Způsob využití

- **akční** – reaguje na určitou potřebu, na dílčí problém praxe; směřuje přímo do praxe; řeší je učitelé, ředitelé; na škole, v kraji
- **strategicko-koncepční** – podklady pro rozhodování a dlouhodobé plánování, teoretický + opřen o empirický výzkum, směřován obecněji a s širším časovým horizontem

Komplexnost objasňování

- **monodisciplinární** – používá teorie a nástroje jedné disciplíny
- **interdisciplinární** – integrace poznatků a přístupů vícera disciplín
- **transdisciplinární** – řešení problému se skládá jako mozaika pohledů všech disciplín, které mají k řešení problému co říci

Účelovost

- **deskriptivní** – charakterizuje, popisuje stav
- **diagnostický** – charakterizuje stav (úroveň, příčiny) a dává doporučení
- **explorativní** – heuristické, odhalení nového
- **explikativní** – co je a proč, verifikace hypotéz
- **evaluační** - hodnotící

Prostředí

- **laboratorní**
- **terénní/ přirozený** – přímo na školách, např. Školní etnografie

Přístupy, metody

- **experimentální**
- **observační**
- **longitudiální** - dlouhodobý
- **průřezový** – dlouhodobý průřezový
- **komparativní**
- **historický** – zkoumání jevu v celé minulosti
- **prognostický**
- **interkulturní**

Délka trvání

- **krátkodobé**
- **dlouhodobé/longitudiální**

Míra postižení předmětu

- **dílčí** – do hloubky, částečný, speciální
- **komplexní** – pohled z různých hledisek, multidisciplinární

Přístup, postup

- **ex post facto** – většina pedagogických výzkumů, pozorujeme závisle proměnnou, nezávisle proměnná známa, zjišťujeme její vliv
- **experiment** – opačný postup → ověřujeme, zda předpokládaná intervenující proměnná, když ji měníme vyvolá změny v proměnné, kterou považujeme za na ní nezávislou

LITERATURA

- PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky*. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-399-4. (s. 181 – 187)
- PELIKÁN, J. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha : Karolinum, 1998. (výzkum ex post facto, experiment)
- PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-579-2.